

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 අභිතකර මතය

ලංකා සතොස ලිමිටඩ් සමාගමේ (“සමාගම”) 2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ ලාභ හා අලාභ ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්, සාරාංශගත වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලින් සමන්විත 2019 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

මාගේ වාර්තාවේ අභිතකර මතය සඳහා පදනම කොටසේ සාකච්ඡා කර ඇති කරුණුවල වැදගත් බව හේතුවෙන් සමාගමේ 2019 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය ක්‍රියාකාරිත්වය හා මුදල් ප්‍රවාහ ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු නොකරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 අභිතකර මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවල වැදගත් බව හේතුවෙන් සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු නොකරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිතීන් යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ අභිතකර මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ කළමනාකරණයේ සහ පාලන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම්

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍යවන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, සමාගම අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරිත්වය සමාගම ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

සමාගමේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධ වගකීම, පාලනය කරන පාර්ශවයන් විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, සමාගමේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණනාකරුගේ වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතික වීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සෑම විටම ප්‍රමාණාත්මක අවප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි බලපෑමක් ඇති විය හැකි බවට අපේක්ෂා කෙරේ.

මා විසින් වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය කරන ලදී. තවද,

- වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගේ අවදානම් හඳුනාගැනීමේදී හා තක්සේරු කිරීමේදී අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පටිපාටි සැලසුම් කිරීමෙන් වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවන්නා වූ අවදානම් මඟහරවා ගැනීමට, ප්‍රමාණවත් සහ සුදුසු විගණන සාක්ෂි ලබාගැනීම මාගේ මතයට පදනම් වේ. වරදක් නිසා සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් ප්‍රමාණවත් සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන්නාවූ බලපෑම ප්‍රබල වන අතර, දුස්සන්ධානය, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීම, වේතනාන්විත මගහැරීම හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මගහැරීම වංචාවක් ඇතිවීමට හේතුවේ.
- අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පටිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස සමාගමේ අභ්‍යන්තර පාලනය සම්බන්ධයෙන් අවබෝධයක් ලබා ගන්නා ලද නමුත්, අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳ මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමට අදහස් නොකරයි.
- කළමණාකරණය විසින් අනුගමනය කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය සහ යොදා ගන්නා ලද ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල හා සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම්වල සාධාරණත්වය ඇගයීම.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාළත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව් කිරීම්වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව් කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුවේ. අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල, ව්‍යුහය සහ අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණ අයුරින් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් බව ඇගයීම.

හැකි තාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ සමාගමේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;
- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ සමාගමේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, සමාගම ක්‍රියා කර ඇති බව,

- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ විගණන නිරීක්ෂණ

1.5.1 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම පිළිබඳ අභ්‍යන්තර පාලනය

ගනුදෙනු කළමනාකාරිත්වයේ පොදු සහ නිශ්චිත අධිකාරිබලය සහිතව ක්‍රියාත්මක කිරීම, අදාළ වන වාර්තාකරණ ප්‍රමිතවලට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට අවශ්‍ය වන පරිදි ගනුදෙනු සටහන් කිරීම සහ වත්කම් සඳහා ගිණුම් කටයුතුභාවය පවත්වාගෙන යාම, කළමනාකාරිත්වයේ පොදු සහ නිශ්චිත අධිකාරි බලය සහිතව පමණක් වත්කම් වලට ප්‍රවේශ වීම, සටහන් කරන ලද වත්කම් සඳහා වූ ගිණුම්කටයුතුභාවය පවත්වා වත්කම් සමඟ සාධාරණ කාල වකවානුවලදී සැසඳීම සහ වෙනස්කම් ඇතොත් ඒවා සම්බන්ධයෙන් නිසි පියවර ගැනීම ආදිය සඳහා සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාගැනීමට ප්‍රමාණවත් “මනාලෙස සැලසුම් කරන ලද” අභ්‍යන්තර ගිණුම්කරණ පාලන පද්ධතියක් ආයතනය විසින් පවත්වාගෙන යාම අවශ්‍ය වේ.

1.5.2 ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතවලට අනුකූල නොවීම

අදාළ ප්‍රමිතියට යොමුව සහිතව අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) සමාගම විසින් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 2 ප්‍රකාරව තොග අගය කිරීමේදී පිරිවැය හෝ ශුද්ධ උපලබ්ධි යන අගයෙන් අඩු අගයට ගිණුම්ගත කළ යුතු වුවත් තොග පිරිවැයට ගිණුම්ගත කර තිබුණි. එමෙන්ම දිවයින පුරා පිහිටි අලෙවිසැල් පාලයේ අලෙවිසැල් 2/3 ක පමණ ගිණුම්ගත කිරීම් අතින් (Manual) කරනු ලබන සටහන් ආශ්‍රයෙන් සිදු කිරීම හේතුවෙන් ආවේණික අභ්‍යන්තර වැරදි, දත්ත මඟ හැරීම, එකම සටහන දෙවරක් සටහන්වීම හා අගයන් අඩුවෙන්/වැඩියෙන් සටහන්වීම ආදී විවිධ දෝෂයන් පවතින බව නිරීක්ෂණය විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සඳහන් රු.4,050,649,263 ක් වූ තොග වටිනාකම සම්බන්ධයෙන් හා එමඟින් විකුණුම් පිරිවැය සහ ජංගම වත්කම් සම්බන්ධයෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන්ට ඇති විය හැකි මූල්‍ය බලපෑම තීරණය කිරීමට හෝ ප්‍රමාණනය කිරීමට නොහැකි විය. සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට සමාගමේ අවසන් තොග භෞතිකව සත්‍යාපනය කර නොතිබුණ අතර තොගයේ වයස් විශ්ලේෂණයක්ද විගණනයට ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.</p>	<p>අදහස් දක්වා නොතිබුණි.</p>	<p>ප්‍රමිතිය අනුව තොග අගය කිරීමේදී පිරිවැය හෝ ශුද්ධ උපලබ්ධි යන අගයෙන් අඩු අගයට ගිණුම්ගත කළ යුතුය. ගිණුම්කරණ පද්ධතියෙන් තොග පිරිවැය හඳුනා ගත හැකි පරිදි ගිණුම්කරණ පද්ධතිය වැඩිදියුණු කළ යුතු අතර භෞතිකව සත්‍යාපනය කළ යුතුය.</p>
<p>(ආ) තොග හානි වෙනුවෙන් වෙනම ගිණුමක් පවත්වා නොගෙන වර්ෂයේ ගැනුම්වලට කපාහැර තිබුණ අතර ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 2 හි 34 හා 36 වගන්ති අනුව මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල වෙනම පෙන්නුම් කර නොතිබුණි. පසුගිය වර්ෂයේදී හා සමාලෝචිත වර්ෂයේදී එසේ කපාහැර තිබුණ තොග හානි පිරිවැය පිළිවෙලින් රු.271,125,743 ක් හා රු.193,280,144 ක් විය.</p>	<p>අදහස් දක්වා නොතිබුණි.</p>	<p>තොග හානි වෙනම මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල පෙන්නුම් කළ යුතු අතර තොග හානි සඳහා වගකිව යුතු පාර්ශවයන්ගෙන් අලාභ හානි අය කර ගත යුතුය.</p>

(ඇ) මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනයේ දේපළ, පිරියත හා උපකරණ මිලදී ගැනීම සඳහා ආයෝජනය රු.24,182,250 ක් අඩුවෙන්ද රජයේ ප්‍රදාන රු.74,530,408 ක් අඩුවෙන්ද දක්වා තිබුණ බැවින් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 7 ප්‍රකාරව සමාගමේ මුදල් ප්‍රවාහ නිවැරදිව හඳුනාගෙන නොතිබුණි.	අදහස් නොතිබුණි.	දක්වා	මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සකස් කිරීමේදී නිවැරදි මුදල් ප්‍රවාහ හඳුනා ගත යුතුය.
(ඈ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 16 හි 36 වගන්තිය ප්‍රකාරව වත්කම් ප්‍රත්‍යාගණනයේදී එම වත්කම අයත් වන දේපළ, පිරියත හා උපකරණ පංතිය මුළුමනින්ම ප්‍රත්‍යාගණනය කළ යුතු වුවත් ගොඩනැගිලිවලට අදාළ සියලු වත්කම් ප්‍රත්‍යාගණනය කර නොතිබුණි.	අදහස් නොතිබුණි.	දක්වා	ප්‍රමිතිය අනුව කටයුතු කළ යුතුය.
(ඉ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 24 හි 14 ඡේදය අනුව සම්බන්ධිත පාර්ශවයන් සම්බන්ධ තොරතුරු මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල හෙළිදරව් කළ යුතු වුවත් ඊට අදාළ තොරතුරු විගණනයට ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.	අදහස් නොතිබුණි.	දක්වා	ප්‍රමිතිය අනුව කටයුතු කළ යුතුය.
(ඊ) 2010 වර්ෂයේ සිට 2018 වර්ෂය දක්වා සමාගමේ බාහිර පාර්ශවයන් 10 දෙනෙකුගෙන් ලැබිය යුතු ශේෂ එකතුව රු.604,664,264 ක් සඳහා 2015-2018 කාලය තුළ අපහායනය කර තිබුණ අතර ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 36 හි 114 ඡේදය අනුව වාර්ෂිකව සමාලෝචනය කළ යුතු වුවත් එසේ කර නොතිබුණි.	අදහස් නොතිබුණි.	දක්වා	ප්‍රමිතිය අනුව කටයුතු කළ යුතුය.
(උ) සමාගමට එරෙහිව බාහිර පාර්ශවයන් විසින් හා සමාගම විසින් බාහිර පාර්ශවයන්ට විරුද්ධව පවරා ඇති නඩු සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 37 හි 86 හා 89 ඡේද අනුව එක් එක් නඩුවට අදාළව මූල්‍ය බලපෑම මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල හෙළිදරව් කළ යුතු වුවත් ඒ අනුව කටයුතු කර නොතිබුණි.	2019 වර්ෂය වන විට කිසිදු සිදුවීමේ සම්භාවිතාවක් නොමැති හෙයින් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සටහන් මගින් පෙන්වා ඇත.	සටහන්වල මූල්‍ය බලපෑම පෙන්විය යුතුය.	
(ඌ) සමාගමේ රු.72,545,632 ක් වූ අස්පාශ්‍ය වත්කම් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 38 හි 75 ඡේදය ප්‍රකාරව ප්‍රත්‍යාගණනය කර නොතිබුණ අතර ප්‍රමිතියේ 109 ඡේදය අනුව අස්පාශ්‍ය වත්කමේ එලදායී ජීවිත කාලය සමාලෝචනය කර ක්‍රමික අනුපාතය සංශෝධනය කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.	අදහස් නොතිබුණි.	දක්වා	ප්‍රමිතිය අනුව කටයුතු කළ යුතුය.

1.5.3 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) රු.558,873,306 ක ප්‍රත්‍යාගණන ලාභයක් මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනයේ හා ලාභාලාභ ප්‍රකාශනයේ දක්වා තිබුණ අතර එය දේපළ, පිරියත හා උපකරණ සටහනෙහි රු.248,090,171 ක අලාභයක් ලෙස වාර්තා කර තිබුණි. ස්ථාවර වත්කම් ලේඛනයේ සටහන් වූ නමුත් අස්ථානගත වී ඇති වත්කම්වල අගය ගළපා තිබීම මෙම වෙනසට හේතු වී තිබුණු අතර මෙම වත්කම් ස්ථාවර වත්කම් ලේඛනයෙන් ඉවත් කර තිබුණි. එසේම අස්ථානගත වූ වත්කම්වලට අදාළ රු.805,423,202ක් වූ සමුච්චිත ක්ෂයවල නිවැරදිතාවය පරීක්ෂා කිරීමට නොහැකි විය.</p>	<p>දේපළ, පිරියත හා උපකරණ සටහන සංශෝධනය කර අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමැතිය සහිතව මේ සමග නැවත භාරදීමට කටයුතු කරන ලදී.</p>	<p>මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණකාධිපතිව ඉදිරිපත් කිරීමෙන් පසුව සංශෝධනයන්ට ඉඩ දී නොමැති බැවින් මූල්‍ය ප්‍රකාශන නිවැරදිව සකස් කළ යුතුය. අස්ථානගත වූ වත්කම් සම්බන්ධයෙන් මුදල් රෙගුලාසි අනුව කටයුතු කළ යුතුය.</p>
<p>(ආ) ස්ථාවර වත්කම් ලේඛනයේ ආරම්භක ශේෂයට වඩා ලෙජරයේ දේපළ, පිරියත හා උපකරණ ආරම්භක ශේෂය රු.1,045,174,713 ක් වැඩියෙන් දැක්වුණු අතර. මෙම වෙනස තුළ 2013 වර්ෂයේ සිට පැවත එන හඳුනා නොගත් රු.529,010,712 ක් වූ ආරම්භක ශේෂවල එකතුවක් පැවතුණි. තවද සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට දේපළ, පිරියත හා උපකරණ වටිනාකම තුළ සමුපකාර තොග වෙළඳ සංස්ථාවෙන් පවරා ගනු ලැබූ රු.22,798,843 ක වත්කම් පෙන්නුම් කරනු ලැබුවද ඊට අදාළ උපලේඛන ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.</p>	<p>අදහස් දක්වා නොතිබුණි.</p>	<p>ආරම්භක ශේෂ වෙනස හා සමුපකාර තොග වෙළඳ සංස්ථාවෙන් පවරා ගනු ලැබූ වත්කම් හඳුනා ගත යුතුය.</p>
<p>(ඇ) කිලිනොච්චිය, වැලිගම, වැලිසර හා කඹුරුපිටිය ප්‍රදේශයන්හි 2014 හා 2015 වර්ෂවලදී ඉදිකර තිබුණ වාණිජ ගොඩනැගිලි හතරෙහි පිරිවැය රු.384,921,862 ක් විය. මෙම ගොඩනැගිලිවලට අදාළ ඉඩම්වල පිරිවැය තක්සේරු වටිනාකම් ගිණුම්ගත කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.</p>	<p>අදහස් දක්වා නොතිබුණි.</p>	<p>ඉඩම්වල පිරිවැය ගිණුම්ගත කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.</p>
<p>(ඈ) ණයපත් හරපත් ගිණුම තුළ වූ කොමර්ෂල් බැංකු ජංගම ගිණුමේ ශේෂය රු.11,788,037 ක් වූ අතර එය මුදල් හා මුදල් සමාන දෑ තුළ වෙනම දක්වා නොතිබුණි.</p>	<p>අදහස් දක්වා නොතිබුණි.</p>	<p>බැංකු ශේෂ වෙනම හඳුනා ගත යුතුය.</p>

- (ඉ) 2015 වර්ෂයේ සිට 2019 වර්ෂය දක්වා දිගුකාලීන ණය සඳහා ගෙවිය යුතු පොලිය රු.3,739,618,700 ක් වූ අතර එම මුදල වෙනම ගිණුම්ගත නොකර දිගුකාලීන ණය සඳහා සමුච්චිත කර තිබුණි. 2019 වසර වන විට ණය පොලිය කාලීන ණයක් බවට පරිවර්තනය කර එකඟ වී නොතිබුණු බැවින් භාණ්ඩාගාරය විසින් ණය සහ පොලී මුදල ගෙවීමට එකඟ වූයේ ය. අතර එම නිසා ණය පොලිය වෙනම ගිණුම්ගත නොකර දිගු කාලීන ණය සඳහා සමුච්චිත කරන ලදී.
- (ඊ) කුලී අත්තිකාරම් ගිණුම් උපලේඛනයේ අලෙවිසැල් සඳහා ගෙවන ලද නිශ්චිතව හඳුනාගත නොහැකි කුලී අත්තිකාරම් රු.3,298,677 ක් වසර 05 ක කාලයක සිට පැවතුණු අතර එම ශේෂය හඳුනා ගැනීමට සමාලෝචිත වර්ෂයේ දී කටයුතු කර නොතිබුණි. පෙර පැවති පරිගණක පද්ධතියේ සිට දැනට භාවිතයේ පවතින පරිසරණක පද්ධතිය වෙත පද්ධතිය වෙනස් කිරීමේදී ඇතුළත් කරන ලද ආරම්භක ශේෂයන් වේ.
- (උ) මූල්‍ය ප්‍රකාශනයේ කුලී තැන්පතු ගිණුමට ඉදිරිපත් කර තිබුණු උපලේඛනයේ හඳුනා නොගත් රු.1,484,265 ක ශේෂයක් වසර 07 ක කාලයක සිට පැවති අතර සමාලෝචිත වර්ෂයේ එය හඳුනාගෙන අවශ්‍ය ගැලපීම් සිදු කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි. කුලී අත්තිකාරම් ගිණුමේ හඳුනා නොගත් රු.1,484,265 ක ශේෂයට හේතු වූයේ පෙර පරිසරණක පද්ධතියේ සිට වර්තමාන පරිසරණක පද්ධතියට වෙනස් කිරීමේදී ඇතුළත් කරන ලද ආරම්භක ශේෂයන් වේ.

1.5.4 නොසැසඳූ පාලන ගිණුම් හෝ වාර්තා

විෂයය	මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව වටිනාකම	අනුරූපී වාර්තා අනුව වටිනාකම	වෙනස	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
	රු.	රු.	රු.		
(අ) වෙළඳ ගෙවිය යුතු ගිණුම	7,120,341,314	7,077,544,960	42,796,354	“Pronto” පද්ධතියෙන් ණයහිමි උපලේඛන හරහා ගණුදෙනු සටහන් නොවී සෘජුව ණයහිමි පාලන ගිණුමට ගණුදෙනු සටහන් වීමය. වර්තමානයේ පද්ධතිය මගින් මේ ආකාරයට ගණුදෙනු සටහන් වීම අවහිර කර ඇත. අප විසින් Ewis ආයතනය මගින් මෙම වෙනසට අදාළව වාර්තාවක් ලබා ගත් අතර එම වෙනස නිවැරදි කිරීමට අවශ්‍ය පියවර ගනිමින් තිබේ.	වෙනසට හේතු හඳුනා ගෙන වෙනස නිරවුල් කළ යුතුය.

(ආ) සමුපකාර තොග වෙළඳ සංස්ථාවට ගෙවිය යුතු ශේෂය	2,131,314,280	2,355,162,418	223,848,138	සමුපකාර තොග වෙළඳ සංස්ථාව සමග මේ වන විට ශේෂ සැසඳීම් සිදු කර ඇති අතර නව ශේෂ තහවුරු කිරීමේ ලිපියට අනුව වෙනස වූ රු.223,848,138 අදාළව නැවත සැසඳීම් කටයුතු සිදු කරමින් පවතී.	වෙනස හඳුනා ගෙන නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ඇ) වෙළඳ ණයහිමි ශේෂය	443,387,441	465,930,051	22,542,610	අදහස් දක්වා නොතිබුණි.	වෙනස් කම් සසඳා අදාළ නිවැරදි කිරීම් සිදු කළ යුතුය.
(ඈ) වෙළඳ ලැබිය යුතු ගිණුම	72,138,202	72,754,426	616,224	අදහස් දක්වා නොතිබුණි.	වෙනස් කම් සසඳා අදාළ නිවැරදි කිරීම් සිදු කළ යුතුය.
(ඉ) ණය මැම පාලන ගිණුම	110,744,744	109,820,579	924,165	අදහස් දක්වා නොතිබුණි.	වෙනස් කම් සසඳා අදාළ නිවැරදි කිරීම් සිදු කළ යුතුය.
(ඊ) තැන්පතු හා අත්තිකාරම් - උභය ප්‍රේෂණ	17,881,160	16,237,380	1,343,779	අදහස් දක්වා නොතිබුණි.	වෙනස් කම් සසඳා අදාළ නිවැරදි කිරීම් සිදු කළ යුතුය.
(උ) කුලී අත්තිකාරම්	209,351,445	212,107,445	2,756,000	කුලී අත්තිකාරම් ගිණුමට අදාළ සංකීර්ණ ලේඛනයක් විගණනය සඳහා ඉදිරිපත් කළ අතර සවිස්තරාත්මක උපලේඛනය විගණනය සඳහා නැවත ඉදිරිපත් කර ඇති අතර එහි ආරම්භක ශේෂය නිවැරදිව දක්වා ඇත.	නිවැරදි තොරතුරු විගණනය වෙත ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.

1.5.5 අධිකාරී බලය නොලත් ගනුදෙනු

අධිකාරී බලය නොලත් ගනුදෙනු පිළිබඳ විස්තරය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) කර්මාන්ත හා වාණිජ කටයුතු අමාත්‍යාංශයෙන් 2016 වර්ෂයේ සිට ලැබිය යුතු රු.2,270,000 ක් සඳහා තහවුරු කර ගැනීමකින් තොරව හා අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ අනුමැතියකින් තොරව සමාලෝචිත වර්ෂයේදී එම මුදල අපහායනය කර තිබුණි.	අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය මගින් මූල්‍ය ප්‍රකාශන සඳහා අනුමැතිය ලබා දී ඇති නිසා වෙන් වශයෙන් මෙම අපහායනට අනුමැතිය ලබා ගැනීමට කටයුතු නොකරන ලදී.	අපහායනය කිරීමට හේතු දක්වමින් අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ලබා ගත යුතුය.
(ආ) එැනු පාලන ගිණුමේ හා බහලුම් සඳහා තැන්පතු ගිණුමේ පිළිවෙලින් රු.137,826,385 ක් හා රු.19,507,254 ක් 2015 වර්ෂයේදී අපහායනය කර තිබුණ අතර නිසි සමාලෝචනයකින් තොරව හා මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට සටහනකින් තොරව එය ගිණුම්වලින් කපා හැර තිබුණි. ඒ සඳහා භාණ්ඩාගාර අනුමැතිය ලබා ගෙන නොතිබුණි.	අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමැතිය සහිත නැවත සංශෝධනය කරන ලද එැනු පාලන ගිණුමට අදාළ සටහන් මේ සමග නැවත ඉදිරිපත් කිරීමට කටයුතු යොදා ඇත.	නිවැරදි අනුමත මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණකාධිපතීට ඉදිරිපත් කළ යුතුය.
(ඇ) 2016 වර්ෂයට පෙර සිට සතොස අලෙවිසැල්වල දෛනික ආදායමෙන් කොටසක් සමාගමේ ප්‍රධාන කාර්යාලයට ප්‍රේෂණය නොකර එම අලෙවිසැල් විසින් වියදම් කර තිබුණ අතර එම ලැබිය යුතු මුදල තැන්පතු හා අත්තිකාරම් යටතේ රු.74,643,497 ක් ලෙස දක්වා තිබුණි. එසේ ආදායම රඳවා ගත් අලෙවි සැල් 217 ක් රඳවා ගෙන තිබුණු මුදල රු.2,000 සිට රු.900,000 ක පරාසයක විය. එසේ වුවද මෙම මුදල සනාථ කිරීම සඳහා ලිඛිත සාක්ෂි නොමැති අතර 2016 වර්ෂයේදී රු.50,000,000 ක්ද 2017 වර්ෂයේදී රු.6,762,337 ක් ද අපහායනය කර තිබුණි.	අදහස් දක්වා නොතිබුණි.	විධිමත් අධිකාරිය මත අලෙවිසැල් මුදල් වියදම් කළ යුතු අතර එය ප්‍රධාන ලෙජරයේ ගිණුම්ගත කළ යුතුය. ඒ ඒ වර්ෂවලදී රඳවා ගත් මුදල් හා වියදම් කළ ආකාරය පිළිබඳව පරීක්ෂා කර නිසිපරිදි ගිණුම්ගත කළ යුතුය.
(ඈ) උත්සව අත්තිකාරම් ලෙස ගෙවිය යුතු රු.10,000 වෙනුවට සමාලෝචිත වර්ෂයේදී එම මුදල ඉක්මවා රු.20,000 බැගින් ගෙවා තිබුණු අතර වැඩිපුර ගෙවා තිබුණ මුදල රු.20,657,500 ක් විය.	අදහස් දක්වා නොතිබුණි.	වක්‍රලේඛය අනුව කටයුතු කළ යුතුය.

1.5.6 අවිනිශ්චිත ගිණුම්

විෂය	මුදල	අවිනිශ්චිත ලෙස තිබූ කාලය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
ණය හිමි ශේෂ	රු. 40,095,291	වසර 01	නිවැරදි කිරීමට අවශ්‍ය පියවර ගනිමින් තිබේ.	ගිණුම් හා උපලේඛන අතර වෙනස්කම් හඳුනා ගෙන ගිණුම්ගත කළ යුතුය.

1.5.7 සංවිධානයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයේ සමාගමේ සමුච්චිත උනන්දුවය රු.17,884,556,952 ක් වූ අතර ජංගම වත්කම් ඉක්ම වූ ජංගම වගකීම් රු.3,735,588,882 ක් විය. ඒ හේතුවෙන් සමාගමට සිය වත්කම් තුළින් එහි වගකීම්වලට මුහුණ දීමේ හැකියාව සහ සමාගම අඛණ්ඩව පවත්වා ගෙන යාමේ හැකියාව භාණ්ඩාගාර ප්‍රතිපාදන ලබා දීමකින් තොරව අවිනිශ්චිත තත්ත්වයක පැවතුණි. මෙම තත්ත්වයට බලපාන ප්‍රධාන හේතු ලෙස ගෙවිය යුතු වෙළඳ හා අනෙකුත් ණය ශේෂ වටිනාකම මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව රු.9,248,426,171 ක් වීම, නියෝජ්‍ය සාමාන්‍යාධිකාරී තනතුරු සඳහා වසර එකට හා වසර දෙකට අඩු කාලයක් සඳහා කොන්ත්‍රාත් පදනමින් බඳවා ගැනීම හා ජයෙෂ්ඨ, තෘතීය හා ද්විතීය මට්ටමේ ශ්‍රේණිවල තනතුරු 912 ක් පුරප්පාඩුව පැවතීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණු බව නිරීක්ෂණය විය.</p>	<p>අදහස් දක්වා නොතිබුණි.</p>	<p>කාරක ප්‍රාග්ධනය සඳහා ණය නොගත යුතුය. සමාගමට අවශ්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය ස්ථිර පදනමින් බඳවා ගත යුතුය.</p>

1.5.8 විගණනය සඳහා ලිඛිත සාක්ෂි නොවීම

විෂය	මුදල	නොසැපයූ විගණන සාක්ෂි	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) දේපළ, පිරිසත හා උපකරණ පිරිවැය සමුච්චිත ක්ෂය ප්‍රත්‍යාගණන ලාභය වත්කම් ඉවත් කිරීම්</p>	<p>රු.</p>	<p>ප්‍රත්‍යාගණන වාර්තා</p>	<p>Ernst & Young ආයතනය මගින් සිදු කරන ලද දේපළ, පිරිසත හා උපකරණ ප්‍රත්‍යාගණනයට අදාළ වාර්තාව මේ සමග ඉදිරිපත් කර ඇත. ප්‍රත්‍යාගණනය කළ වත්කම්වලට අදාළ උපලේඛන විගණනය සඳහා මේ වන විටත් ඉදිරිපත් කර ඇත.</p>	<p>අලෙවි සැල් අනුව සකසා තිබුණු ප්‍රත්‍යාගණන වාර්තාවේ එකතුව ස්ථාවර වත්කම් ලේඛනයට සමාන නොවේ. එක් එක් වත්කමේ ප්‍රත්‍යාගණන පිරිවැය, ක්ෂය, ඉවත් කිරීම් හඳුනා ගත හැකි පරිදි ප්‍රත්‍යාගණන වාර්තාව සැකසිය යුතුය.</p>
<p>(ආ) කිලිනොච්චි, වැලිගම, වැලිසර, මන්නාරම හා කඹුරුපිටිය අලෙවිසැල් පිහිටි ඉඩම්</p>		<p>ඉඩම්වල ඔප්පු හා තක්සේරු පිරිවැය සනාථ කෙරෙන ලියකියවිලි</p>	<p>අදහස් දක්වා නොතිබුණි.</p>	<p>ඉඩම්වල අයිතිය පවරා ගත යුතු අතර තක්සේරු වටිනාකම ගිණුම් ගත කළ යුතුය.</p>

(ඇ) ගොඩනැගිලි කුලී	722,120,413	ප්‍රසම්පාදන ගොනු	ලිපි අදහස් නොතිබුණි.	දක්වා	විගණනය සඳහා අදාළ ලිපි ගොනු ඉදිරිපත් කළ යුතුය.	
(ඈ) ස්ථාවර වත්කම්	312,590,835	ප්‍රසම්පාදන ගොනු	ලිපි අදහස් නොතිබුණි.	දක්වා	විගණනය සඳහා අදාළ ලිපි ගොනු ඉදිරිපත් කළ යුතුය.	
(ඉ) වෙළඳ ගෙවිය යුතු ශේෂය	4,684,028,439	ශේෂ කිරීම්	තහවුරු නොතිබුණි.	දක්වා	ශේෂ තහවුරු නොකිරීම සම්බන්ධයෙන් පසු විපරම් කළ යුතුය.	
(ඊ) ණයපත්/ හරපත් පාලන ගිණුම		බැංකු කිරීම්	තහවුරු නොතිබුණි.	දක්වා	ශේෂ තහවුරු නොකිරීම සම්බන්ධයෙන් පසු විපරම් කළ යුතුය.	
- ලංකා බැංකුව	1,184,727					
- කොමර්ෂල් බැංකුව	12,751,147					
- නේෂන්ස් බැංකුව	54,361					
(උ) වෙළඳ ලැබිය යුතු ශේෂය	359,189,493	ණයගැති සනාථ ගැනීමේ ලිපි	ශේෂ කර ගැනීමේ ලිපි	වෙළඳ ලැබිය යුතු තහවුරු කිරීමට සනාථ කිරීමේ ලිපි යැවිය යුතු නියැදියක් අප වෙත ලබා දී ඇති අතර ඒ සඳහා ලිපි යැවීමට කටයුතු කර ඇත.	දක්වා	ශේෂ තහවුරු නොකිරීම සම්බන්ධයෙන් පසු විපරම් කළ යුතුය.

1.6 නීති රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණ ආදියට අනුකූල නොවීම

නීති, රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) අංක. අමප/11/135/540/017 හා 2011 ජූලි 28 දිනැති අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය	“ලංකා සතොස ආයතනයේ අලෙවි සැල් ජාලය වැඩිදියුණු කිරීම හා පුළුල් කිරීම” යන මැයෙන් ඉදිරිපත් කළ අමාත්‍ය මණ්ඩල සංදේශය අනුව සීමා සහිත ලංකා සතොස ආයතනය වෙත පවරන ලද සමුපකාර තොග වෙළෙඳ සංස්ථාවට අයත් ස්ථාවර වත්කම් වෙනුවෙන් 2011 මාර්තු 31 දක්වා වූ කාලය සඳහා වන හිඟ කුලී මුදල හා වට්ටෝරු භාණ්ඩවල වටිනාකමද සහිතව මුළු මුදල සඳහා කොටස් නිකුත් කළ යුතු වුවත් එසේ කර නොතිබුණි.	අදහස් දක්වා නොතිබුණි.	අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණය අනුව කටයුතු කළ යුතුය.

(ආ) 2016 පෙබරවාරි 12 දිනැති අංක 02/2016 දරන රාජ්‍ය මුදල් වක්‍රලේඛය	සමාගම විසින් හානි වූ තොග කපා හැරීම සම්බන්ධයෙන් වක්‍රලේඛ ප්‍රකාරව අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමැතිය ලබා ගත යුතු වුවත් එසේ අනුමැතිය ලබා ගෙන නොතිබුණි. අතිරික්ත හා ඌන ශේෂයන් වෙන් වෙන්ව හඳුනා ගැනීමට නිසි යාන්ත්‍රණයක් නොමැති අතර ඌන තොග ශේෂයන්ගෙන් ඇති වූ පාඩුව වගකිවයුතු නිලධාරීන්ගෙන් අය කර ගෙන නොතිබුණි.	අදහස් දක්වා නොතිබුණි.	වක්‍රලේඛය කටයුතු කළ යුතුය.	අනුව	
(ඇ) 2003 ජූනි 02 දිනැති අංක පීඊඩී 12 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛය	(i) 6.5 වගන්තිය (ii) 9.7 වගන්තිය	මූල්‍ය වර්ෂය අවසන් වී දින 60 ක් ඇතුළත මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණකාධිපති වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු වුවත් 2019 වර්ෂයට අදාළව මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනයට ඉදිරිපත් කර තිබුණේ 2021 ජූලි 19 එනම් වසරකුත් මාස 6 කට පසුවය. තවද, වාර්ෂික මූල්‍ය ප්‍රකාශන සමඟ එම වර්ෂයට අදාළ වාර්ෂික වාර්තාවේ කෙටුම්පත් වාර්ෂික වාර්තාවද විගණනයට ඉදිරිපත් කළ යුතු වුවත් එම වාර්තාව ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි. භාණ්ඩාගාර අනුමැතියකින් තොරව, අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමැතිය මත ප්‍රධාන විධායක නිලධාරීට සහ නියෝජ්‍ය සාමාන්‍යාධිකාරීවරුන් හත් දෙනෙකුට රු.75,000 බැගින් ගෙවා තිබුණු කාර්යසාධන දීමනාව රු.4,350,000 ක් විය.	අදහස් දක්වා නොතිබුණි.	වක්‍රලේඛය කටයුතු කළ යුතුය.	අනුව
(ඈ) 2015 මැයි 25 දිනැති අංක 1/2015 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛය	රාජකාරි සහ පෞද්ගලික පරිහරණය සඳහා නිල වාහන භාවිතා කිරීමට හිමිකම් ලබන HMI-1 ගණයේ හෝ ඊට ඉහළ මට්ටමේ නිලධාරීන්ට නිල වාහනය හෝ ඒ වෙනුවට ප්‍රවාහන දීමනාවක් ගෙවිය යුතු වුවත් ඊට පටහැනිව සමාගම විසින් භාණ්ඩාගාර අනුමැතියකින් තොරව නිල වාහන භාවිතා කිරීමට හිමිකම නොමැති නිලධාරීන් සඳහා මාසිකව රු.12,500 බැගින් ප්‍රවාහන දීමනාවක් ගෙවා තිබුණි. 2018 වර්ෂයේදී නිලධාරීන් 17 දෙනෙකුට රු.1,885,833 ක් ද සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රු.1,750,000 ක් ද ගෙවා තිබුණි.	අදහස් දක්වා නොතිබුණි.	වක්‍රලේඛය කටයුතු කළ යුතුය.	අනුව	
(ඉ) 2018 දෙසැම්බර් 07 දිනැති අංක 03/2018 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛය	සමාගමේ සේවකයින් සඳහා ප්‍රසාද දීමනා ලෙස සමාලෝචිත වර්ෂයේ ගෙවිය යුතු මුදල රු.3,000 ක් වුවත් භාණ්ඩාගාර අනුමැතියකින් තොරව රු.25,000 බැගින් ගෙවා තිබුණි. ප්‍රසාද දීමනා ගෙවීමේදී 2003 ජූනි 02 දිනැති රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛ අංක 12 හි 6.5 ඡේදය අනුව වාර්ෂික	අදහස් දක්වා නොතිබුණි.	වක්‍රලේඛය කටයුතු කළ යුතුය.	අනුව	

මූල්‍ය ප්‍රකාශන නියමිත දින විගණකාධිපතිට ඉදිරිපත් කර තිබිය යුතු වුවද වසරකුත් මාස 06 ක් ප්‍රමාද වී මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කර තිබියදීත් වක්‍රලේඛවලට පටහැනිව ගෙවා තිබුණු ප්‍රසාද දීමනා එකතුව රු.74,698,075 ක් විය.

(ඊ) 2017 රජය සතු සමාගම්වල ජ්‍යෙෂ්ඨ මට්ටමේ නිලධාරීන් අදහස් දක්වා වක්‍රලේඛය අනුව ඔක්තෝබර් 25 සඳහා ගෙවිය යුතු වෘත්තීය දීමනාව ඉක්මවා නොතිබුණි. කටයුතු කළ යුතුය. දිනැති අංක වැඩිපුර ගෙවා තිබුණු මුදල රු.630,000 ක් විය. 05/2017 දරන කළමනාකරණ සේවා වක්‍රලේඛය

(උ) 2017 මැයි කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අදහස් දක්වා වක්‍රලේඛය අනුව 16 දිනැති ප්‍රධාන විධායක නිලධාරී සහ නියෝජ්‍ය නොතිබුණි. කටයුතු කළ යුතුය. අංක.DMS/17 41 දරන සාමාන්‍යාධිකාරීවරු සඳහා ගෙවිය හැකි මාසික දීමනාව පිළිවෙලින් රු.95,000 ක් සහ රු.90,000 ක් කළමනාකරණ වශයෙන් අනුමත කර තිබුණද අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල සේවා අධ්‍යක්ෂ අනුමැතිය මත ප්‍රධාන විධායක නිලධාරී සඳහා ජනරාල්ගේ රු.250,000 ක මාසික දීමනාවක් ද අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමැතියක් හෝ නොමැතිව නියෝජ්‍ය සාමාන්‍යාධිකාරීවරු සඳහා රු.150,000 ක මාසික දීමනාවක් ද ගෙවා තිබුණි. ඒ අනුව භාණ්ඩාගාර අනුමැතියකින් තොරව 2018 වර්ෂය සඳහා නිලධාරීන් 07 දෙනෙකු වෙනුවෙන් වැඩිපුර ගෙවා තිබුණු මුදල රු.5,100,000 ක් ද 2019 වර්ෂය සඳහා නිලධාරීන් 09 දෙනෙකු වෙනුවෙන් වැඩිපුර ගෙවා තිබුණු මුදල රු.4,505,163 ක් විය.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු.3,158,544,037 ක පාඩුවක් වූ අතර ඊට අනුරූප ඉකුත් වර්ෂයේ පාඩුව රු.2,888,463,273 ක් විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු.270,080,764 ක පිරිහීමක් නිරීක්ෂණය විය. මෙම පිරිහීමට ආදායම් රු.3,201,032,039 කින් අඩුවීම හා මූල්‍ය වියදම් රු.425,735,386 කින් වැඩිවීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

2.2 ප්‍රධාන ආදායම් හා වියදම් විෂයයන්වල ප්‍රවණතා විශ්ලේෂණය

පසුගිය වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාලෝචිත වර්ෂයේ විකුණුම් පිරිවැය රු.2,814,603,192 එනම් සියයට 11 කින් අඩුවී තිබුණ අතර විකුණුම් ආදායමද රු.3,201,032,039 එනම් සියයට 12 කින් අඩු වී තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේ ගැනුම් සියයට 14 කින් අඩු කර තිබීම විකුණුම් පිරිවැයෙහි අඩුවීමට ප්‍රධාන වශයෙන් බලපා තිබුණි. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් දළ ලාභයද සියයට 11.4 කින් අඩු වී තිබුණි. තොග හානි වශයෙන් රු.193,280,144 ක් දළ ලාභයට ගළපා තිබුණ බැවින් එම ගණනින් දළ ලාභය අඩු වී තිබුණි. පසුගිය වර්ෂයට සාපේක්ෂව විකුණුම් වියදම් හා පරිපාලන වියදම් පිළිවෙලින් සියයට 3 හා සියයට 9 බැගින් අඩු වී තිබුණද මූල්‍ය වියදම් සියයට 41 කින් වැඩි වී තිබුණි. මෙය වර්ෂයේ ශුද්ධ ආදායමේ සියයට 9 කින් වැඩිවීමට හේතු වී තිබුණි.

2.3 අනුපාත විශ්ලේෂණය

සමාගමේ පසුගිය වර්ෂ දෙකක හා සමාලෝචිත වර්ෂය සමඟ අනුපාත විශ්ලේෂණය පහත පරිදි විය.

වර්ෂය	2017	2018	2019
දළ ලාභ අනුපාතය	9%	12%	11%
ශුද්ධ ලාභ අනුපාතය	(9%)	(10%)	(12%)
ජංගම වත්කම් අනුපාතය	1:2.5	1:1.388	1:1.63
ක්ෂණික අනුපාතය	1:1.66	1:3.58	1:2.58
ණය අනුපාතය	53.22%	2328.44%	1373.39%

ඉහත අනුපාත විශ්ලේෂණය අනුව, පසුගිය වර්ෂවලදී හා සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ශුද්ධ අලාභයක් වාර්තා කර තිබුණු අතර 2017 – 2019 කාල පරිච්ඡේදය තුළදී ශුද්ධ අලාභ අනුපාතය සියයට 9 සිට සියයට 12 දක්වා වැඩි වී තිබුණි. පසුගිය වර්ෂවලදී ජංගම වත්කම් ඉක්මවූ ජංගම වගකීම් වාර්තා වී තිබුණ හෙයින් ජංගම වත්කම් අනුපාතය හා ක්ෂණික වත්කම් අනුපාතය දුර්වල තත්ත්වයක පැවතුණි. එබැවින් කාරක ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා සඳහා ණය ලබා ගෙන තිබුණ අතර සමාගමේ ණය අනුපාතය 2016 වර්ෂයේදී සියයට 53.22 සිට 2018 වර්ෂයේදී සියයට 2328.44 දක්වා වැඩි වී තිබුණි. එම අනුපාතය 2019 වර්ෂයේදී සියයට 1373.39 දක්වා අඩු වී තිබුණද සියයට අඩු ප්‍රතිශතයක් පවත්වා ගෙන යාමට සමාගම අපොහොසත් වී තිබුණි. දිගින් දිගටම ශුද්ධ අලාභයක් වාර්තා කිරීම, පෙර වර්ෂවලදී ලබා ගත් ණය නොගෙවීම, ණය පියවීම සඳහා ණය ලබා ගැනීම හා ණය පොලිය ණය මුදලට සමුච්ඡනය කිරීම මෙම තත්ත්වයට හේතු වී තිබුණි.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට රු.5,801,312 ක් වූ උත්සව අත්තිකාරම් ශේෂය තුළ 2018 වර්ෂයට පෙර වූ රු.2,036,750 ක ශේෂ වූ අතර 2021 දෙසැම්බර් 02 වන විටත් එම ශේෂ අය කර ගෙන නොතිබුණු අතර මෙම ශේෂයෙන් රු.446,000 ක් අපහායනය කර තිබුණි.	අදහස් දක්වා නොතිබුණි.	හිඟ අත්තිකාරම් මුදල් අය කර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

3.2 මෙහෙයුම් අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
කුලී පදනම මත ලබා ගත් රජයේ ආයතනවලට අයත් ගොඩනැගිලි 10 ක් වෙනුවෙන් විධිමත්ව එළඹී බදු ගිවිසුමකින් තොරව කුලී තැන්පතු වශයෙන් රු.2,708,780 ක් ගෙවා තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේදී අලෙවිසැල් සඳහා කුලී පදනම මත ගොඩනැගිලි 03 ක් ලබා ගැනීමට රු.7,745,000 ක් ගෙවා තිබුණද අදාළ	අදහස් දක්වා නොතිබුණි.	ගොඩනැගිලි කුලියට ලබා ගැනීමේදී විධිමත් පරිදි බදු ගිවිසුම් වලට එළඹිය යුතු අතර කුලියට ලබාගත් ගොඩනැගිලි උපයෝජනය කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.

අලෙවිසැල්වලින් දෙකක් ප්‍රමාද වී ආරම්භ කර තිබුණු අතර එක් අලෙවිසැලක් මෙම වාර්තාවේ දිනය වන විටත් විවෘත කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

3.3 ප්‍රසම්පාදන කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) සමාගම විසින් මන්නාරම ප්‍රදේශයෙහි වාණිජ ගොඩනැගිල්ලක් ඉදිකිරීම සඳහා 2017 වර්ෂයේදී සතොස ඉදිකිරීම් හා ඉංජිනේරු පෞද්ගලික සමාගම වෙත මුළු කොන්ත්‍රාත් මුදලින් සියයට 20 ක් වන රු.14,108,445 ක අත්තිකාරම් මුදලක් ගෙවා තිබුණ අතර ඒ සඳහා ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 5.4.4(1) වගන්තිය අනුව අත්තිකාරම් සුරක්ෂණයක් ලබා ගෙන නොතිබුණි. අධිකරණ ක්‍රියාමාර්ගයක් හේතුවෙන් ඉදිකිරීම් නවතා දමා තිබුණ හෙයින් කොන්ත්‍රාත් සමාගම රු.2,051,486 ක් පමණක් ආපසු ගෙවා තිබුණු අතර ඉතිරි මුදල වූ රු.12,056,960 සඳහා ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 8.12.2 (අ) හා (ආ) අනුව වැඩ අවසන් කිරීමේ සහතිකයක් හෝ එම වියදම සනාථ කිරීම සඳහා ලිඛිත සාක්ෂි නොමැතිව කොන්ත්‍රාත් සමාගම රඳවා ගෙන තිබුණි. මෙම මුදල සමාලෝචිත වර්ෂයේදී අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමැතියකින් තොරව අපහායනය කර තිබුණි. පර්වස් 20 ක් වූ ඉඩමේ අයිතිය තහවුරු කෙරෙන ලියවිලිද සමාගම සතුව පැවතුණ ද එහි තක්සේරු වටිනාකම ගිණුම්ගත කර නොතිබුණි.</p>	<p>මන්නාරම ප්‍රදේශයේ ඉදිකිරීමට නියමිතව තිබූ ගොඩනැගිල්ල අයත් පර්වස් 20 ඉඩමේ අයිතිය තහවුරු කෙරෙන මන්නාරම ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය මගින් නිකුත් කරන ලිපිය සහ ඉදිකිරීම නවතාලීමට ලබා දුන් අධිකරණ නියෝගය ද මේ සමග ඉදිරිපත් කර ඇත.</p>	<p>ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ අනුව කටයුතු කළ යුතුය.</p>
<p>(ආ) ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 2.3.2(ඇ), 2.7.5, 2.8.1(ඇ), 2.8.1(ඈ), 3.2, 3.4, 4.2.1, 4.2.2, 4.2.3, 4.3.1(අ), 4.3.2, 5.1.1(අ), 5.1.1(ආ), 6.3.3(අ), 6.3.6, 7.1.1, 7.11.1, 8.9.1(ආ) වගන්තිවලට පටහැනිව ප්‍රසම්පාදන භාණ්ඩයේ අවශ්‍යතාවය හඳුනා ගැනීමකින් තොරව ප්ලාස්ටික් ඇසුරුම් කුඩ 12,800 ක් රු.24,382,509 කට 2017 වර්ෂයේදී මිලදී ගෙන තිබුණ අතර සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට රු.3,761,348 ක් වූ කුඩ 1975 ක් නිශ්කාර්යව පැවතුණි.</p>	<p>අදහස් දක්වා නොතිබුණි.</p>	<p>මිලදී ගැනීම් ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව සිදු කළ යුතු අතර අවශ්‍යතාවය හඳුනාගෙන මිලදී ගැනීම් සිදු කර උපයෝජනය කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.</p>

3.4 කොන්ත්‍රාත් පරිපාලනයේ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) නියෝජ්‍ය සාමාන්‍යාධිකාරී (මූල්‍ය) ගේ නිර්දේශය මත 2017 ඔක්තෝබර් 16 දින පැවති අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය මගින් ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලියකින් තොරව තෝරා ගත් පෞද්ගලික විගණන සමාගමකට සමාලෝචිත වර්ෂයේදී සමාගමේ දේපළ, පිරිසත හා උපකරණ ප්‍රත්‍යාගණනය කිරීම සඳහා අනුමැතිය ලබා දී තිබුණි. විගණන සමාගම විසින් ඉදිරිපත් කර තිබුණු මිල රු.3,800,000 ක් වූ අතර අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය විසින් අනුමත කර තිබූ මුදල රු.4,200,000 ක් වුවද අදාළ මුදල අනුමත කිරීමට හේතු අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල තීරණයේ සඳහන් නොවීය. තවද ස්ථාවර වත්කම් ලේඛනය අනුව ඉඩම් හා ගොඩනැගිලි ප්‍රත්‍යාගණනය කර නොතිබුණද කොන්ත්‍රාත් අගය සංශෝධනය කර නොතිබුණි. 2020 මාර්තු 12 දින වන විට විගණන සමාගමට රු.5,133,896 ක් ගෙවා තිබීම හේතුවෙන් එකඟ වූ මුදලට වඩා රු.1,333,896 ක් වැඩියෙන් ගෙවා තිබුණු බව නිරීක්ෂණය විය. එසේම මාස 3 කින් අවසන් කළ යුතු ප්‍රත්‍යාගණන කාර්යය නිම කිරීම සඳහා වසර දෙකක කාලයක්ද ගත කර තිබුණි.</p>	<p>දේපළ, පිරිසත හා උපකරණ ප්‍රත්‍යාගණනය සඳහා ආයතන තෝරා ගැනීමේදී නිසි ටෙන්ඩර් ක්‍රියාපටිපාටියක් අනුගමනය කරන ලද අතර එයට අදාළ සියළු ලිපි ලේඛන විගණනය සඳහා ඉදිරිපත් කරන ලදී. දේපළ, පිරිසත හා උපකරණ ප්‍රත්‍යාගණනය සඳහා නව අලෙවිසැල් එකතු වූ බැවින් එකඟ වූ මුදල හා කාල සීමාව සංශෝධනය වූ අතර එයට අදාළව අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමැතිය ලබා ගත් අතර එම ලිපි ගොනු විගණනය සඳහා මේ වන විටත් භාර දී ඇත.</p>	<p>ඉදිරිපත් කර තිබුණු ලිපි ලේඛන අනුව ටෙන්ඩර් පටිපාටිය අනුගමනය කළ බවට ලිඛිත සාක්ෂි නොවීය. ඒ පිළිබඳව අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ අවධානය යොමු විය යුතුය. අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය නියෝජ්‍ය සාමාන්‍යාධිකාරී (මූල්‍ය) ගේ නිර්දේශයට අනුමැතිය ලබා නොදිය යුතු අතර ප්‍රසම්පාදන කමිටු තීරණය සලකා බැලිය යුතුය.</p>
<p>(ආ) පෞද්ගලික විගණන සමාගම සමඟ ලිඛිත ගිවිසුමකට එළඹ නොතිබුණ අතර පෞද්ගලික විගණන සමාගමේ ප්‍රතිග්‍රහන ලිපිය අනුව ස්ථාවර වත්කම් ලේඛනය යාවත්කාලීන කිරීමට එකඟ වී තිබුණද ස්ථාවර වත්කම් ලේඛනයේ ආරම්භක ශේෂ, වත්කම් මිලදී ගැනීම්, වත්කම් ඉවත් කිරීම, ප්‍රත්‍යාගණනය කිරීම් හා වර්ෂයට අදාළ ක්ෂය වීම් ඇතුළත් කර ස්ථාවර වත්කම් ලේඛනය යාවත්කාලීන කර නොතිබුණි. තවද, රු.18,821,440 ක් වූ මෝටර් රථ, ඉඩම් හා රු.3,642,602 ක් වූ සන්නිවේදන උපකරණ ස්ථාවර වත්කම් ලේඛනයේ ඇතුළත් කර නොතිබුණි.</p>	<p>අප සමාගම පෞද්ගලික විගණන සමාගම සමඟ ලිඛිත ගිවිසුමකට එළඹ තිබුණ අතර එයට අදාළ ලේඛන විගණනය සඳහා මේ වන විටත් භාර දී ඇත.</p>	<p>දෙපාර්ශවය අතර ලිඛිත ගිවිසුමක් නොවීය. ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ අනුව කටයුතු කළ යුතුය.</p>